

Toespraak tot de Heilige Vader, ontmoeting van de Nederlandse bisschoppen gedurende hun Ad Limina- bezoek aan paus Franciscus op 5 december 2013.

Heilige Vader,

Wij, de Nederlandse bisschoppen, hebben vurig verlangd naar deze persoonlijke ontmoeting met U, de huidige plaatsbekleder van Christus op aarde en wij zien deze, afgezien van de eucharistievieringen op de graven van de apostelen Petrus en Paulus en in de basiliek van Sint Jan van Lateranen en in die van de Santa Maria Maggiore, als het hoogtepunt van ons Ad Limina-Bezoek. Voor het merendeel van de Nederlandse bisschoppen zal dit hun eerste ontmoeting met U zijn, hetgeen aan dit ogenblik een bijzonder reliëf geeft.

Het Ad Limina-bezoek is op de eerste plaats een pelgrimeren naar de graven van de apostelen hier in Rome en de persoonlijke ontmoeting met U. Op de tweede plaats is het ook een gelegenheid om te berichten over de religieuze, culturele, maatschappelijke en pastorale ontwikkelingen en enkele problemen en bijzondere vragen betreffende onze kerkprovincie. Over dit alles hebben wij U een gemeenschappelijk rapport doen toekomen van onze Conferentie dat ook, afgezien van de verslagen van iedere diocesane bisschop in het bijzonder, ook is gepubliceerd. Wij willen in het gemeenschappelijk rapport een transparant en eerlijk beeld geven van de huidige toestand in onze kerkprovincie en wij zeggen klip en klaar dat die niet in ieder aspect rooskleurig is.

Het aantal katholieken is in Nederland steeds in een snel tempo aan het afnemen. Dit betreft vooral het aantal praktiserende katholieken, waardoor ook de beschikbare financiële middelen snel minder worden. Daar de de Kerk in Nederland van de staat geen subsidie krijgt, is zij afhankelijk van de vrijwillige bijdragen van de gelovigen. Hoewel deze jegens de Kerk zeer vrijgevig zijn, zijn zij niet in staat voldoende financiële middelen bijeen te brengen om hun parochiekerken te onderhouden. Wij voorzien dat eenderde van de katholieke kerken in ons land voor 2020 gesloten zal zijn en tweederde voor 2025. In de laatste jaren werden de Nederlandse bisdommen om dezelfde reden gedwongen de curies te reorganiseren en medewerkers hiervan te ontslaan, in het geval van het aartsbisdom Utrecht ook om te voorkomen dat het bankroet ging.

Bovendien heeft de Kerk in Nederland, zoals in andere landen, te maken met het probleem van het seksueel misbruik van minderjarigen door medewerkers van de Kerk. De Nederlandse Bisschoppenconferentie en de Conferentie van de Nederlandse Religieuzen hebben in nauwe samenwerking met elkaar dit probleem laten onderzoeken door een onafhankelijke commissie met een instantie waarbij men genoemde gevallen kan melden, een commissie om ze te onderzoeken, een commissie voor schadevergoeding en een platform voor psychologische bijstand van de slachtoffers. Wij zijn vastbesloten de problemen van de slachtoffers te onderkennen, de schade te vergoeden en hen zoveel mogelijk te helpen genezen. Regelmatige vergaderingen van de voorzitters van de Nederlandse Bisschoppenconferentie en de Conferentie van de Nederlandse Religieuzen en van een top-down organisatie van de slachtoffers heeft geleid tot een groeiend wederzijds vertrouwen. Voor de mogelijkheid om klachten van seksueel misbruik door overleden personen en misbruik dat verjaard is, in te dienen is in gemeenschappelijk overleg een einddatum vastgesteld, 1 juli 2014. Wij doen op allen een beroep bewijzen aan te dragen, voor zover dat de klachten van de slachtoffers kan ondersteunen, en hen te helpen hun klachten, voor zover mogelijk, in te dienen. opdat de Kerk schoon schip kan maken op dit terrein in het belang van de slachtoffers.

Ons verslag is realistisch, maar niet pessimistisch. Wij merken op dat de overgebleven praktiserende katholieken hun geloof steeds serieuzer nemen, steeds positiever staan ten opzichte van de Kerk en een steeds persoonlijkere relatie met Christus hebben. Wij hopen een aantal kerken te kunnen behouden die dan het centrum zullen zijn van een gemeenschap gelovigen met een levend geloof, dat blijkt in de liturgie, de catechese voor kinderen, jongeren en volwassenen en de diaconale activiteit, die zo belangrijk is in onze huidige maatschappij. Deze gelovigen zullen de Kerk in Nederland ondersteunen en het zuurdeeg zijn voor het Rijk Gods in de toekomst.

Wij zijn zeer verheugd U vandaag te kunnen ontmoeten en wij willen zeggen dat wij ons met U ten diepste verbonden voelen. U kunt zeker zijn van onze gebeden voor U, dat God U rijkelijk moge zegenen in uw taak de Kerk van Christus op wereldniveau in deze tijd te leiden. Wij vragen U van onze kant voor ons te bidden en ons uw pauselijke zegen te geven.